

Силабус курсу Теорія горіння палива

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Галузь знань – 14 Електрична інженерія
Спеціальність – 144 Теплоенергетика
Освітньо-професійна програма - «Теплоенергетика»
Кількість кредитів - 4
Навчальна група - ТЕ01-21
Рік підготовки, чверть - 2 рік; 8 чверть
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна професійної підготовки
Мова викладання: українська

Керівник курсу: доц., к.т.н. Шарабура Тетяна Андріївна

Контактна інформація: : t.a.sharabura@ust.edu.ua, sharabura1003@gmail.com, тел. 0675679419

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія горіння палива» входить до вибірових дисциплін професійної підготовки.

Мета вивчення дисципліни - засвоєння знань та отримання навичок з фізико-хімічних властивостей палива, способів спалювання, закономірностей горіння палива, розрахунків горіння палива, ефективності використання палива.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- види палива та його фізико-хімічні властивості;
- матеріальні та теплові баланси процесу спалювання палива. Основні термохімічні рівняння процесу горіння;
- основні поняття кінетики реакцій горіння. Швидкість хімічних реакцій горіння;
- фундаментальні закони закономірності горіння. Закон діючих мас. Закон Ареніуса. Закон Гесса та Кіргофа.

вміти:

- проводити розрахунки горіння твердого та рідинного палива;
- робити розрахунки горіння газоподібного палива;
- вести розрахунки горіння сумішей палив;
- проводити теплотехнічну оцінку палива, робити розрахунки температур горіння.

Пререквізіти навчальної дисципліни - дисципліні передують вивчення дисциплін «Фізика», «Математика».

Постреквізіти навчальної дисципліни - набуті знання та вміння використовуються при вивченні наступних дисциплін «Котельні та турбінні установки»; виконанні випускної кваліфікаційної роботи бакалавра.

«Набуті компетентності»

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 2. Здатність застосовувати і інтегрувати знання і розуміння інших інженерних дисциплін для вирішення професійних проблем.

ФК 8. Здатність використовувати наукову і технічну літературу та інші джерела інформації у професійній діяльності в теплоенергетичній галузі.

ФК 5. Здатність визначати, досліджувати та розв'язувати проблеми у сфері теплоенергетики, а також ідентифікувати обмеження, включаючи ті, що пов'язані з інженерними аспектами і проблемами охорони природи, сталого розвитку, здоров'я і безпеки та оцінками ризиків в теплоенергетичній галузі.

«Програмні результати навчання»

ПРН 2. Знати і розуміти інженерні науки, що лежать в основі спеціальності «Теплоенергетика» відповідної спеціалізації, на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми, в тому числі певна обізнаність в останніх досягненнях науки і техніки у сфері теплоенергетики.

ПРН 4. Аналізувати і використовувати сучасні інженерні технології, процеси, системи і обладнання у сфері теплоенергетики.

ПРН 9. Вміти знаходити необхідну інформацію в технічній літературі, наукових базах даних та інших джерелах інформації, критично оцінювати і аналізувати її.

ПРН 11. Мати лабораторні/технічні навички, планувати і виконувати експериментальні дослідження в теплоенергетиці за допомогою сучасних методик і обладнання, оцінювати точність і надійність результатів, робити обґрунтовані висновки.

ПРН 12. Розуміти ключові аспекти та концепції теплоенергетики, технології виробництва, передачі, розподілу і використання енергії.

Вміти виконувати розрахунки визначення термодинамічних та кінетичних параметрів хімічних реакцій, критично оцінювати та аналізувати результати.

План вивчення навчальної дисципліни

1. Розподіл навчальних годин

	Усього	Чверть
		8
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	120	120
Аудиторні заняття, з них:	56	56
Лекції	24	24
Лабораторні роботи	12	12
Практичні заняття	20	20
Семінарські заняття	0	0
Самостійна робота, у тому числі при:	64	64
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка семестрова (екзамен)

2. Структура дисципліни

Модуль 1: Основні поняття та закони хімії.	
Лекції	1. Основні поняття та визначення в хімії. Атом, хімічний елемент, молекула, прості і складні речовини. Хімічний еквівалент. Молярна маса еквівалента. 2. Фундаментальні закони хімії. Закони збереження маси і енергії. Закон еквівалентів сталості складу. Авогадро. Дюлонга - Пті. Рівняння Менделєєва-Клайперона. 3. Будова речовини. Періодичний закон та періодична система Д.І. Менделєєва. Будова речовини. Періодичний закон та періодична система Д.І. Менделєєва. Хімічний зв'язок та будова молекул. Хімічні реакції.
ПР	1. Стехіометричні розрахунки. Атомно-молекулярне вчення.
СР	Окислювально-відновні реакції. Поняття окислювач - відновник. Класифікація окислювально-відновних реакцій [4].
Модуль 2: Закономірності протікання хімічних реакцій	
Лекції	1. Хімічна термодинаміка. Основні термодинамічні поняття. Основні термодинамічні поняття: термодинамічна система, хімічна фаза і компонент, гомо- і гетерогенні системи, термодинамічні параметри і функції. 2. Хімічна рівновага. Прямі та зворотні хімічні реакції. Хімічна рівновага. Прямі та зворотні хімічні реакції.

	3. Хімічна кінетика. Швидкість хімічних реакцій. Швидкість хімічних реакцій. Залежність швидкості реакцій від концентрації реагуючих речовин. Закон дії мас. Залежність швидкості реакцій від температури.
ПР	1. Визначення термодинамічних та кінетичних параметрів хімічних реакцій.
СР	Енергетика хімічних процесів, хімічна спорідненість і рівновага [2].
Модуль 3: Основні характеристики палива.	
Лекції	1. Загальні відомості про паливо. Класифікація палив. 2. Характеристика компонентів палива. Теплота згоряння. 3. Способи спалювання палива.
ЛР	1. Технічний аналіз різних видів палива.
СР	Основні характеристики палива. Елементарний склад та характеристика компонентів газоподібного, рідинного та твердого палива [4].
Модуль 4. Основи теорії горіння	
Лекції	1. Матеріальні та теплові баланси процесу спалювання палива. Матеріальні та теплові баланси процесу спалювання палива. Основні термохімічні рівняння процесу горіння. 2. Кінетика реакцій горіння при спалюванні палива. Основні поняття кінетики реакцій горіння. Швидкість хімічних реакцій горіння. 3. Фундаментальні закони закономірності горіння. Закон діючих мас. Закон Ареніуса. Закон Гесса та Кіргофа.
ПР	1. Швидкість хімічної реакції, визначення енергії активації реакції. 2. Окислювально-відновні реакції. 3. Розрахунки горіння газоподібного палива.
ЛР	1. Визначення теплоти згоряння твердого палива.
СР	Розрахунки горіння палив [5].

*ПР – практичні роботи; ЛР – лабораторні роботи; СР – самостійна робота студента, КП – курсовий проект, ІЗ – індивідуальне завдання

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Контрольна чверть	Модулі	Вид контролю
8	1,2,3,4	Контрольна робота
Підсумкова	1-4	Екзамен

Рекомендована література

Основна

1. Кириченко В.І. Загальна хімія.- К.: Вища шк., 2005.– 639 с.
2. Корчинський Г.А. Хімія.- Вінниця, 2002. – 367 с.
3. Костюк О.П. Паливо та обладнання для його спалювання / Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2011. – 121 с.
4. Пономаренко С.М. Основи фізики горіння: навчальний посібник / С. М. Пономаренко.– К.: НТУУ «КПІ», 2016. – 85 с. – Бібліогр.: с. 85.
5. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л. Паливно-енергетичний комплекс. Стратегія розвитку [Текст] Навч. посіб. / Л.Л.Товажнянський, Б.О.Левченко. – Харків: НТУ «ХПІ», 2009. – 400 с.

6. Частухин В.И., Частухин В.В. Топливо и теория горения. - Киев: Вища школа, 1989. - 223 с.

Допоміжна

1. Баринов А.В. Теория горения и взрыва / Учебное пособие // А.В. Баринов, В.В. Батырев, О.В. Укке, К.В. Тугушов. — Новогорск: АГЗ, 2006. — 139 с.
2. Белоусов В.Н. Топливо и теория горения. / учебное пособие. Часть I. // Белоусов В.Н., Смородин С.Н., Смирнова О.С. СПбГТУРП. - СПб., 2011. - 84 с.
3. Хзмалян Д.М., Каган Я.А. Теория горения и топочные устройства. - М.: Энергия, 1976. – 483 с.
4. Кумагаи С. Горение. - М.: Химия, 1979. - 256 с.
5. Основы практической теории горения / Под ред. Померанцева В.В. - 2-е изд. - Л.: Энергоатомиздат, 1986. - 312 с.

Програму затверджено на засіданні групи забезпечення якості освітньої програми за першим (бакалаврським) освітнім рівнем зі спеціальності 144 «Теплоенергетика»

Протокол № _____ від „_____” _____ р.

Гарант програми, доцент, к.т.н.

Валерія ПЕРЕПВА